FastGrapes – Jagten på nye nordiske druesorter fortsætter

Af Torben Bo Toldam-Andersen, torbentoldam-andersen@fastgrapes.dk og Søren Kofoed Nielsen, skn@vinavler.dk

Sortsudviklingsprojektet startede med det første besøg i 2020, men det var først i foråret 2022, at det fik en mere struktureret form i regi af det nyetablerede private FastGrapes firma og opnåelsen af fondsstøtte fra fonden Foreningen PlanDanmark. I ansøgningen til fonden blev en første selektionsfase på 5 år beskrevet, med fokus på udvælgelse af planter i Julius Kühn-Institut's marker med frøplanter. Herunder også etablering af testplantninger rundt omkring hos vinproducenter.

Hovedplantningen blev etableret ved Vrangbækgaard på Sydøstfyn med 9 planter af hver, men der blev også 5 andre steder fordelt udover Danmark samt 2 steder i Sverige og et sted i Nord-Tyskland. Efterfølgende er der udvidet med plantninger yderligere 2 steder i Danmark, 2 steder i Norge samt i Litauen og Belgien, og yderligere en i Nord-Tyskland. Der blev således meget hurtigt lagt et stort fokus på at få opformeret og plantet så mange planter som muligt. En udvikling som blev forstærket af, at vi fandt flere spændende planter i JKI's marker, end vi havde forventet, og der undervejs løbende er kommet henvendelser fra producenter, som meget gerne ville have lov til at prøve de nye kandidater til fremtidens sorter. Det har selvfølgelig været meget positivt og en stor fordel for projektets videre udvikling, også fordi flere af de første teststeder havde begrænset plads. De nye interesserede producenter har således kunnet dække behovet for flere teststeder skabt af det stigende antal selektioner. JKI besluttede også meget tidligt i forløbet, at de gerne ville have de udvalgte FastGrapes selektioner stående. Der plantes 5 planter af hver ved JKI, så med nu 59 forskellige FG-selektioner er der ved at opstå en særlig FastGrapes mark ved JKI. Så når vi nu besøger JKI, kigger vi ikke udelukkende efter nye planter i forædlingsmarkerne. Vi fortsætter også evalueringen af, hvordan de tidligere udvalgte planter klarer sig. Projektet er dermed langsomt på vej over i en ny fase, hvor der kommer stigende fokus på at evaluere de mange FG-selektioner og dermed indsnævre feltet til nogle få "elite selektioner", som vil være kandidater til at blive anmeldt som sorter.

I denne artikel vil vi derfor give en status med nogle flere detaljer på selektionsarbejdet i fase 1, samt hvad vi kan kalde de første fase 2 evalueringer af de udvalgte FG-selektioner.

Julius Kühn-Institut's mark 17

2025 blev sidste år med evaluering i mark 17, den sidste mark hos JKI, hvor krydsninger blev planlagt af Gerhardt Alleweldt, forgængeren for instituttets krydsningsansvarlige og nuværende leder dr. Oliver Trapp. Marken bliver nu ryddet for – efter en passende braklægning – at give plads til den konstante strøm af nye planter fremkommet ved nyere krydsninger. Forædlingsarbejdet hos JKI fortsætter ufortrødent med udsåning af omkring 50.000 frø årligt. Forædlingens mål er her, som hos de øvrige forædlingsinstitutter, at få indbygget så mange resistensgener i planterne som muligt, uden at dette påvirker evnen til at give god vin med *vinifera* karakter. Under besøget fik vi også lejlighed til at foretage en hurtig vandring i en ny mark 76, som vi vil vende tilbage til næste år. Her holder vi et sidste fokus på mark 17.

Udvælgelse af potentielt nye sorter med passende modenhed

I mark 17 stod der et stort antal planter, som var fremkommet i et forsøg på at indarbejde resistensgenet Rpv10 i JKI's linje med *Muscadinia* resistensgenerne Run1 og Rpv1. Rpv10 genet stammer fra *Vitis amurensis*, en *Vitis* art fra Asien. Genet giver relativt høj resistens imod svampesygdommen vinskimmel. Som donorplanter var valgt den allerede registrerede sort **Solaris** og dens nærmeste efterkommere så som **Clara**, **Osella**, **Rosina** og **Monarch**. Alle er sorter, der har udvist generelt gode resistensegenskaber mod svampesygdomme og som besidder Rpv10 genet. Som en sidegevinst for os i Norden har det vist sig, at **Solaris** og dens efterkommere ofte videregiver deres evne til at modne tidligt. Tidlig modning er en uønsket egenskab hos druesorterne i Tysklands vindistrikter, hvor senere sorter efterspørges. Det sidste årti's tidligere høst har udfordret vinproducenternes årshjul. De mulige højere mostkoncentrationer medfører højere alkoholprocenter, som ikke altid er ønsket, da det påvirker vinstilen. Planter med tidlig modning er derfor ikke efterspurgt i Tyskland og har således et potentiale som FastGrapes sorter. Målet for FastGrapes selektionerne har fra starten været at finde sorter, der modner tilfredsstillende tidligt og med et passende – middelhøjt – alkoholpotentiale. Med "tilfredsstillende tidligt" har vi taget udgangspunkt i, at **Solaris** i gennemsnit af høstrapportdata høstes 1. oktober. Benytter man DMI's data for Svendborg som et estimat for temperatursummen, vi opnår ved Vrangbækgaard, opnås der som gennemsnit af perioden 2020-2025 en varmesum på lige under 900 (887). Med 835 i sum for det køligste år og en sum på 962 i det varmeste (hhv. 2020 og 2024, se figur 1). Og medtager vi den varmesum, som i nogle år opnås i oktober, ender vi lidt højere på 928 i gennemsnit. I Siebeldingen svarer denne temperatursum til et modningstidspunkt i midten af august måned. I figur 1 er temperatursummer således beregnet ud fra klimadata for Siebeldingen for 15. og 20. august, som er det tidsrum, hvor vi igennem årene har gennemført vores evalueringer i JKI's marker.

Som det ses, var vores første besøg i 2020 i et relativt varmt år, og druerne var godt modne. Oplevelsen i 2021 var meget anderledes, og de klimadata, vi nu har samlet, dokumenterer hvorfor. Det var et markant køligere år, og temperatursummen på 900 nåedes først i løbet af den første uge af september. Omvendt var 2022 det hidtil varmeste år, mens de seneste 3 år mere har mindet om 2020. I hvert fald når det gælder

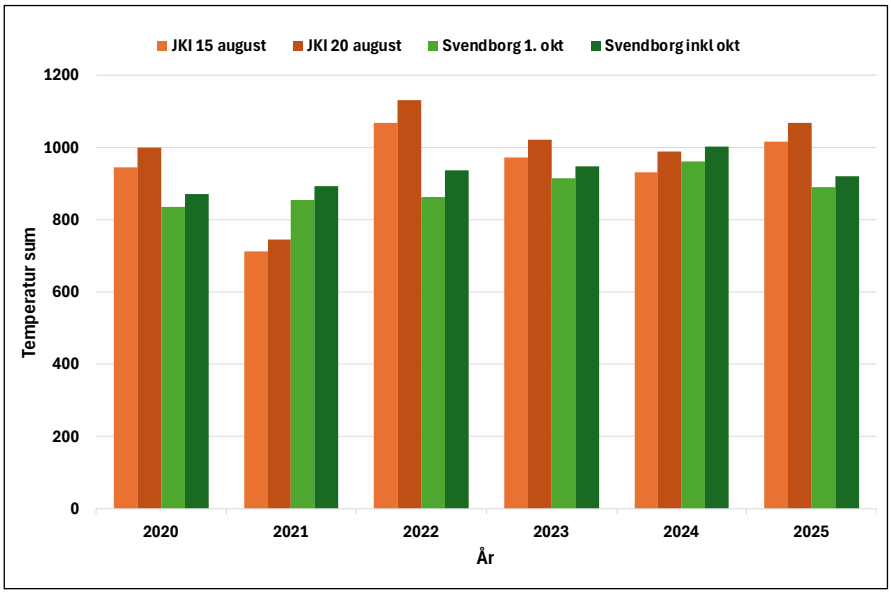

Figur 1. Beregnede temperatursummer for tidsrummet 15.-20. august, hvor vi har besøgt JKI, samt temperatursummer opnået for Svendborg 1. oktober eller ultimo oktober.

varmesum. Nedbøren har også varieret en del i perioden. I sommermånederne juni, juli og august er der i gennemsnit kommet 174 mm med 2022 som det tørreste (og varmeste) med kun 105 mm og 2021 som det vådeste (og koldeste) med 331 mm. Det har bl.a. medført meget forskellige smittetryk af sygdomme fra år til år. For lige at sætte vinklimaet i Tyskland ved JKI i perspektiv til det danske, så opnås der i gennemsnit for de sidste 6 år (2020-2025) ved JKI en samlet varmesum på 1358 (april til og med oktober) med en sum på 1532 som det varmeste i 2022 og en sum på kun 1044 som det koldeste i 2021. Varmesummerne er således ca. 430 højere i Siebeldingen end i Svendborg – eller ca. 50% højere. Og det skal bemærkes, at Svendborg repræsenterer en af de varmeste lokaliteter i Danmark. Der er ofte mere end 200 i forskel i varmesum mellem de varmeste og de koldeste egne i Danmark, og tager vi klimanormsdata (1991-2020) for hele landet, så havner vi på en temperatursum på kun 710. Så i forhold til det danske standardklima har temperatursummen i Siebeldingen de sidste 6 år været næsten dobbelt så høj som i Danmark. Det kan derfor ikke undre, at de sorter, Tyskerne udvælger med modning hos dem slut september og i oktober, ikke er anvendelige i Danmark.

Forældre og genetisk variation

Vi har som nævnt i indledningen nu udvalgt 59 kandidater, heraf 27 grønne og 32 blå, og mange har vist sig at stamme fra de samme krydsninger. For de blå sorters vedkommende er der således 8 krydsninger, som er repræsenteret med mere end én FG selektion. Og yderligere tre krydsninger, hvor der både er planter, som bærer blå og nogle, der bærer grønne druer. Med forældrenes ofte lange stamtavler er det egentlig ikke overraskende, hvis søskende i afkommet giver druer af forskellig farve. Det var især tydeligt at se i mark 17, hvor den samme krydsning kunne udgøre op til halvdelen af rækkens 50 planter. Her var også eksempler på det modsatte, krydsninger med **Solaris**, hvor afkommet hver og én bar grønne druer. Hver udsået kerne resulterer i en genetisk unik plante, hvor der i nogen tilfælde kan være et stort sammenfald mellem de resulterende planter, og i andre kan der være stor spredning blandt afkommet. Man kan således ikke udså en kerne fra en selvbestøvet **Rondo** drue og forvente, at den resulterende plante er identisk med **Rondo**. Den nye plante er helt sin egen, men i eksemplet med **Rondo** kan det ikke forventes, at afkommet bærer gener, som **Rondo** ikke har. Mutationer forekommer, så der er ingen absoluter her. I udgangspunktet har **Rondo** ikke nogen resistensgener, som giver genetisk beskyttelse mod ægte meldug, så det vil eksemplets afkom heller ikke have. Til gengæld har **Rondo** det stærke resistens-gen Rpv10, som giver høj genetisk beskyttelse mod vinskimmel (falsk meldug). Det tænkte eksempels afkom vil derfor med stor sandsynlighed også bære Rpv10 genet. Det værktøj, som markør assisterede genetiske undersøgelser har givet forædleren, benyttes i stor stil til netop at frasortere selvbestøvet afkom, der jo ikke tilfører noget nyt, når målet med krydsningen er at forøge antallet af resistensgener hos afkommet.

Blå FG-selektioner

FG2, FG7, FG23 og FG30 kommer alle fra en krydsning imellem en plante fra JKI-*Muscadinia* linjen og en nummersort fra Ungarn. FG2, FG23 og FG30 har de stærke resistensgener Run1/Rpv1 – fra *Muscadinia* og det stærke vinskimmel resistens-gen Rpv12 fra *V. amurensis*. FG7 har Run1/Rpv1, men ikke det stærke resistens-gen Rpv12. Fælles for krydsningens planter er, at de fremstår lidt rodet, men sunde med en del højtsiddende sideskud. Bladene er u-fligede, mørkegrønne og af middel størrelse. Klaserne er store med relativt små druer. FG2 har desværre en tendens til tørre og rådne druer i klaserne ved modning. En tendens som er så markant, at den bliver sorteret fra. Mostvægten ligger omkring – eller over – 100 °Oe ved høst sidst i august i Siebeldingen.

Vinene: Ved Vrangbækgaard blev der i 2024 lavet vine af de 4 sorter og især FG 23 og FG 30 producerede interessante vine. FG 23 giver en dybt rødfarvet vin med en aroma af mørke bær og en krydret karakter i retning af hvad man f.eks. kan finde i vine af **Syrah** druen. Tanninstrukturen fremstår god og giver vinen en god lang eftersmag.

FG30 har ved test af vine fra moderplanten givet nogle af de højstbedømte rødvine i deres krydsningsforsøg til dato. JKI har derfor også markeret en særlig interesse for denne selektion. Det er dog endnu ikke afgjort, om de selv vil gå videre med en anmeldelse som ny sort i lighed med FG25, som sidste år blev anmeldt som **Calardis Soleil**. Om FG30 ender som en FG-sort er således uklart for nuværende. Vinen fra 2024 ved Vrangbækgaard var fra meget unge planter plantet i 2023; men vinen har vi i en smagning beskrevet som en rødvin med en dyb rød farve og en frugtig lidt neutral aroma men med en god moden tanninstruktur. Absolut en interessant kandidat også fordi den udviser en høj produktivitet. FG7 giver også mørke røde vine, men vinen fra 2024 blev ikke så vellykket, da den ved smagningen i sommeren 2025 fremstod oxideret. Skindgæring i meget små portioner er en vanskelig sag, og ind i mellem kan

Foto 1. FG37 i september 2025. Den blev plantet ved Vrangbækgaard i maj 2024. En plante med en god vækstkraft og imponerende klaser. Foto Torben T-A.

det gå galt. Det er derfor lige tidligt nok at sige noget mere præcist om vinpotentialet for FG7.

FG5, FG6 og FG22 kommer alle fra samme krydsning **Calardis Blanc** og **Rosina**. Det samme gør FG1, men den er grøn, så den vender vi tilbage til. Planterne har ikke *Muscadinia* aner, men har alle Rpv10 resistensen. Middel til dårlig modstandsdygtighed overfor meldug på bladene. Meldug syntes ikke at være et problem, hvis planterne behandles forebyggende med sprøjtesvovl. Noget modtagelige overfor vin-rodlus (bladgaller). Pæne kraftigt voksende planter med god til meget høj bæring af middelstore klaser med druer af middel størrelse. Bladene er middelstore, fligede til u-fligede, mellemgrønne. Få højtsiddende sideskud. Mostvægten ligger i den lave ende med 80-90 for de 3 blå, mens den grønne FG1 er tidligt moden og opnår høje densiteter i lighed med **Solaris** (110 °Oe).
Vinene: FG5 har pga. et meget højt udbytte på unge planter givet lette relativt lyse røde vine (let transparent i glasset). De fremstår rene i deres aroma og smagsprofil med en fin aroma, som er krydret i retning af blå muscat druer. Eftersmagen er medium i længden.
FG6 er ligeledes en fin rød lettere type rødvin. Ved bedømmelser grupperes den derfor som en Pinot type. Dens aroma fremstår krydret og floral med en elegant frugtig smag og mundfylde. Eftersmagen er vurderet til middel til kort. Som nævnt ovenfor med FG7 er der tale om vine lavet i meget små portioner og når først vi kommer op i nogle større volumener og kan lave vine, som også får lov at udvikle sig på fad, kan fenolprofilerne udvikles meget anderledes end det, vi ser i disse første test-vinificeringer.
FG22 blev ved en fejl blandet sammen med andre druer ved Vrangbækgaard i de hektiske høstdage i 2024. Den kunne derfor desværre ikke vurderes som selvstændig vin, men druerne var flot modne og produktiviteten i marken er god, så det er absolut en af de selektioner, der vurderes som interessant.

FastGrapes selektionerne FG37, FG38, FG39 og FG40 er søskende fra en krydsning mellem den ældre Østriske sort **Blaufränkisch** (som i Tyskland kaldes **Lemberger**) og JKI-*Muscadinia* linjen. Alle 4 selektioner har Run1/Rpv1 fra *Muscadinia* – men kun middel resistens i øvrigt. Planterne fremstår sunde. Fælles for planterne er relativt opret vækst, med middel antal højtsiddende sideskud. Bladene er middelstore, u-fligede mørkegrønne. Frugtsætningen er god med god – tidlig – bæring af middel – store klaser med relativt store druer. De unge planter på Vrangbækgaard (plantet i 2024) fremstår meget produktive og så allerede i 2025 imponerende ud (se foto 1). Mostvægten ligger på 89-100 °Oe.
Vinene: Der er endnu ikke færdige vine fra druer høstet i Danmark, men vinene fra især FG37 og FG39 er ved smagningerne ved JKI vurderet positivt og især FG37 blev beskrevet som en vin der minder om **Lemberger** eller sorten **Portugieser**. Det er uden tvivl planter, vi er spændte på at følge.

Selektionerne FG19, FG26 og FG57 er krydsninger af (JKI-*Muscadinia* linjen med **Regent**) x **Monarch**. FG19 og FG26 har begge Run1/Rpv1. FG19 har ikke Rpv10, det har FG26 derimod. Vi har endnu ingen data for FG57 resistens-gener, men formoder at den også har Run1/Rpv1 og Rpv10 – den fremstår sådan i marken. Oprette kraftigtvoksende planter, med gode afmodnede skud ved høst. Middelstore, u-fligede, mørkegrønne blade med røde bladnerver. Få sideskud. FG19 har udvist et noget svingende resultat p.g.a. vinskimmel-angreb. Frugtsætningen for FG26 og FG57 er god med middelstore **Cabernet**-agtige klaser. Mostvægten ligger på ca. 90 °Oe.
Vinene: Af disse selektioner er det foreløbigt kun FG19, hvor der er lavet vine fra druer dyrket ved Vrangbækgaard i 2024. Vinen beskrives som mørk dybrød og med en aroma af modne mørke bær og en dejlig frugtig smag. Fenolprofilen/eftersmagen beskrives som god rund med en blød afslutning. Ikke nogen dårlig beskrivelse for en helt ung vin! FG19 er dermed også en interessant kandidat.

Endelig har vi en stribe FG-selektioner, som er en krydsning af (JKI-*Muscadinia* linjen med **Regent**) x **Clara**.
Det drejer sig om FG11, FG20 og FG56 der alle bærer blå druer, mens FG10 og FG14 er grønne. FG10, FG14, FG11 og FG20 har alle Run1/Rpv1 og Rpv10. Vi har endnu ikke modtaget resistens-data for FG56, men ud fra plantens sundhed i marken formoder vi, at også den har Run1/Rpv1 og Rpv10. Væksten kunne være mere opret, men er ellers god. Bladene er middelstore, u-fligede, grønne til den lyse side. FG14 har spættede blade med lysere pletter ligesom **Muscaris**. Udbyttet er middel til højt. FG14 modner tidligt og tiltrækker hvepse meget tidligt i modningsforløbet, så der har kun været få druer at høste sidst i august i Siebeldingen. Mostvægten

ligger på 90-100 °Oe. FG10 har udvist lidt svingende modningsgrader og har været udfordrende at få etableret i testmarkerne, men er ellers OK. En gruppe sunde planter.
Vinene: Ved smagningen af vinene fra årgang 2024 blev FG11 vinen desværre (i lighed med FG7) fundet at være oxideret og dermed fejlbehæftet. Så en nærmere evaluering må vente til næste årgang. FG20 blev derimod vurderet som en elegant frugtig vin med en blød frugtig floral smag og medium lang eftersmag. Dermed er FG20 også en blå selektion, som udviser et interessant potentiale. Ved smagningen af vin fra moderplanten ved JKI er FG20 dog blevet beskrevet som meget tanninrig vin og en vin, som panelets deltagere vurderede noget varierende. Den slags er jo meget et spørgsmål om smag og behag. Det er nok stadig for tidligt at drage en konklusion, men det er klart fra de foreløbige smagsvurderinger, at der er et druepotentiale blandt FG-kandidaterne, som kan give anledning til både lette elegante vine i stil med **Pinot**, komplekse aromatiske typer som **Grenache**, **Portugieser** og **Lemberger** til tungere mere tanninrige vintyper i stil med **Syrah** og **Cabernet Sauvignon**.

Grønne FG-selektioner

Som nævnt er der lidt færre grønne (27) blandt de nu 59 udvalgte FG-selektioner. Og som det gjaldt for de blå, er det planterne fra den første udplantning i 2022 med de første 25 FastGrapes, som er nået så langt, at der i 2024 har kunnet produceres vine fra druer dyrket i Danmark. Nogle er allerede blevet nævnt som søskende til de blå. Det gælder således FG1, FG10 og FG14.
Vinene: FG1 gav i årgang 2024 en relativt neutral frugtig hvidvin med lidt fersken i duften og en stor mundfylde med lang eftersmag. En vurdering der dermed var så positiv, at den foreløbig er med på listen over mulige eliteselektioner (kandidater til at blive anmeldte sorter). Plantens resistensegenskaber er desværre lidt usikre, da den ved u-sprøjtet dyrkning udvikler sygdomme – især meldug, men ved dyrkningen på Vrangbækgaard har vi gennemført 2-3 svovl-sprøjtninger hvert år, og det har indtil videre holdt planterne friske. Den er absolut meget tidligt moden, og man kan sige den repræsenterer et resistensniveau svarende til de PiWi sorter, vi allerede dyrker, men den har desværre

Foto 2. Både druer og vine blev fremvist til årets Vinskue. Druerne er fra haven i Måløv, hvor der er én plante af hver. Foto Torben T-A.

ikke en forbedret resistens. Det bliver derfor et spørgsmål, om den udgør et så interessant supplement til **Solaris**, at vi kan acceptere, at den ikke helt lever op til de forventninger, man kan have til resistensniveauet hos kommende sorter. Den skal selvfølgelig også udvise tilstrækkeligt gode dyrkningsegenskaber m.h.t. f.eks. udbytte.
FG10 har som nævnt netop set tvivlsom ud i marken, og den vin vi fik lavet i 2024 ved Vrangbækgaard er nok heller ikke helt overbevisende nok. Den er frisk citrusagtig duft med en floral og frugtig smag. Stilmæssigt er den benævnt "Liebfraumilch" lignende, hvilket nok ikke er entydigt positivt. Den er derfor nok at betegne som tvivlsom for nuværende.
FG14 er som nævnt super tidlig og bliver derfor også let overmoden og alkoholtung. Aroma og smag er at betegne som frugtig neutral. Ved Vrangbækgaard har vi høstet den omkring 10.-13. september de sidste par år. Tidligt modnende sorter har det ofte med at tiltrække hvepse, og det er i udpræget grad tilfældet med FG14. Dens største potentiale ligger derfor nok i dens muligheder for at flytte grænsen for vindyrkning længere mod nord. Det bliver derfor spændende at se, hvordan den klarer sig i testplantningerne i Norge. Men den ser også ud til at have et spændende potentiale i Nord-Jylland.

Morio Muscat krydsninger

Blandt de tidligt udvalgte grønne druer er FG15 og FG17 søskende fra det samme kryds mellem **Morio Muscat** og JKI-*Muscadinia* linje. De har begge fået Run1 samt Rpv1 og Rpv3.1 resistensgenerne.
Vinene har begge fået en tydelig muscat aroma, som især i FG17 er stærk, mens FG15 fremstår som en lidt mere afdæmpet muscat. Begge gav i 2024 lette friske aromatiske vine, og især FG17 fremstår som en spændende kandidat.

Sauvignon blanc lignende FG

Blandt de første 25 FG selektioner er der 2 selektioner, som producerer vine med en meget spændende aroma og smagsprofil, som i smagninger vurderes som **Sauvignon blanc** lignende. Det drejer sig om FG13 og FG16. FG13 er en **Solaris** krydset med en JKI-*Muscadinia* linje mens FG16 er en JKI-*Muscadinia* linje med **Regent** i baggrunden krydset med en nummersort med **Bacchus** x **Villard Blanc** baggrund. Begge har fået Run1 og Rpv1; men det er desværre kun FG13, der har fået Rpv10 med i pakken. FG13 beskrives som krydret grøn peber, floral og frugtigt kompleks. Mens FG16 fremstår som en meget tydelig **Sauvignon blanc** type med masser af hyldeblomst i dens florale udtryk blandet med en frisk frugtighed. Eftersmagen er lang. Ved FDV's vinskue i september var der man-

Foto 3. En af vores udvalgte frøplanter beskrives i mark 17. august 2025.
Foto Søren K. Nielsen.

ge, som meget gerne ville have planter af denne selektion tilsendt. Jo før jo bedre. Både FG13 og FG16 må betegnes som særdeles interessante kandidater i feltet af grønne druer.

De senere udvalgte grupper af FG selektioner

Som det vil fremgå af ovenstående, er det især planterne fra den første udvælgelse i 2020, som blev klar til plantning i 2022, der er nået så langt, at vi begynder at kunne beskrive og vurdere kvaliteten af vinene. De efterfølgende års udvalgte FG grupperer sig i 2 hovedgrupper ud fra de marker, de blev udvalgt i. FG26 til og med 41 er udvalgt i markerne 59 samt 25 og 26 og plantet ved Vrangbækgaard og øvrige teststeder i 2023 og 2024. Der er vine under udvikling på druer høstet ved Vrangbækgaard i 2025; men det er i meget små mængder fra de fortsat meget unge planter. Den sidste gruppe af sorter er udvalgt i mark 17 og udgør for nuværende FG-selektionerne FG42 til og med FG59. Planter af de fleste af disse blev plantet i foråret 2025, mens der er yderligere planter klar fra planteskolen til plantning allerede her i efteråret 2025 eller i foråret 2026. Der kommer altså til at gå lidt længere tid, før vi kan begynde at lave vine på disse selektioner.

Kandidater udvalgt til høst i august 2025

Mark 17 har – som vi allerede har fortalt i tidligere artikler – været en utroligt spændende mark at gå på opdagelse i. Allerede ved vores første gennemgang af marken i 2023 identificerede vi over 120 mulige kandidater, hvoraf vi udvalgte 17 (FG42-FG58) og året efter blev FG59 tilføjet. Det var et meget vanskeligt år at vurdere planterne i p.g.a. en meget omfattende frostskade i det sene forår 2024. Ved besøget i 2025 fik vi så mulighed for at vurdere markens 3.750 planter en sidste gang. Resultatet blev, at vi markerede 10 moderplanter med blå druer, hvoraf de 6 var nye fund og resten nogle, vi havde vurderet interessante også i de to tidligere år. Derudover 12 grønne sorter hvoraf den ene har en usædvanlig meget mørk gul-gylden farve. Også her var ca. halvdelen nye fund. Endelig bad vi om høst af 2 moderplanter, hvor druerne havde karakter af spisedruer. Super sunde planter med meget velsmagende druer. Den ene grøn og den anden gul. Potentielt gode suppleanter til den blå **Osella**, som p.t. er den spisedrue, der modner bedst på friland i Danmark.
De 22 planter, vi bad om at få høstet til vinfremstilling, udviste særdeles gode niveauer af modenhed. Vi målte således én grøn drue til 125 °Oe og én med 115 °Oe. Mens vi yderligere fandt planter med druer med mellem 100 og 110 °Oe (3 blå og 3 grønne). Hele 10 af de udvalgte planter havde mellem 90 og 100 °Oe (6 grønne og 4 blå), og endelig var der 3 blå og en grøn med mellem 80 og 90 °Oe. De sidste kan måske siges at være usikre m.h.t. at kunne modne i Danmark ud fra deres mostdensitet, men nu er mostdensitet jo ikke det eneste, som er vigtigt, og en af dem var f.eks. en blå drue, som blev målt til 88 °Oe den 19. august, og den fremstod som en super sund plante uden tegn på sygdomme, mider eller andre fejl. Udbyttet var godt med mange fine klaser i god størrelse. Ensartede middelstore bær, som havde en god frugtig smag med en behagelig eftersmag når man tyggede på skindet. Opret vækst med gode modne brune skud. Kort sagt en plantetype man meget gerne ville se mange af i sin vinmark hjemme i Danmark. Kan en sådan plante opnå næsten 90 °Oe allerede den 19. august, er det vores erfaring med de tidligere selektioner, at der er god chance for, at den også vil kunne nå en god grad af modenhed ved dyrkning i Danmark, og 88 °Oe svarer til en potentiel alkohol i vinen på ca. 12 % vol. Det er jo absolut et fint niveau for en rødvin fra Skandinavien. Det er ikke nødvendigvis de druer, der ved JKI når over 100 °Oe, som viser sig at være de mest interessante, når de flyttes til Danmark. Der er med andre ord adskillige meget interessante kandidater i mark 17, som vi skal have taget en endegyldig beslutning om. Hvilke af de 22 moderplanter, vi udvalgte til høst, der ender med at blive opformeret som FG-selektioner, ved vi endnu ikke. Men beslutningen skal tages senest i januar 2026, og det er nu eller aldrig, da marken jo ryddes.